

Libor Bílek
I undertake voluntarily... Residents, agents, informers and others: Secret collaborators of the State Security, 1945–1989

Perhaps every intelligence service the world over make use of secret collaborators. The reason is easy to understand – in many cases it is the only way to acquire the sought after information from a particular suspect milieu or closed group of people believed to be engaged in illegal activities. The State Security (StB) – communist also regarded a network of covert collaborators (which on the Soviet model it referred to as an “agency”) as a highly important tool in its work. The study outlines the development of the political police force from the beginnings of communism in Czechoslovakia until its fall.

Petr Placák
Who sang At the Tiger: Bedřich Placák's table companions under surveillance

Using the example of the famous At the Golden Tiger pub in Prague, we can illustrate one aspect of the system of de facto blanket spying that the Communists introduced on coming to power and then continually developed and refined. This study focuses on the group that gathered around my father Bedřich Placák and his close friend of many years Otto Klička at their table at the pub the Golden Tiger in the normalisation period. Sufficient archival materials have been preserved as to allow for a reconstruction of the StB's monitoring of that community.

Adam Zítek
Informer to two totalitarian regimes: The life story of Břetislav Jeníček

Many names that are quite well known come up in connection with the Communist regime. Among them is that of Břetislav Jeníček, a Gestapo informer whom we associate above all with his “struggle against reac-

tion” at the Nikolaj camp and at the Jáchymov uranium mines. While the history of Nikolaj has been partly explored, the story of one of the main initiators of those events, which Břetislav Jeníček was, has not. His life reflects not just the tragic history that Czechoslovak society had to endure but also the absurdity of the Communist regime.

Jan Kalous
Against all odds

In connection with the 25th anniversary of the collapse of communism in the Czechoslovak Republic the debate on the nature of the communist regime was opened once again. Nowadays it is more than symptomatic that some people distort and trivialize many aspects, whether consciously or unconsciously. The role of the State Security (StB) in the structure of the totalitarian state is one of them.

Mirek Vodrážka
The file as a fairytale source? Comparing the assertions of actress Jitka Frantová with Security Service Archive documents

In the middle of October 2015 the website Aktuálně.cz reported that the actress Jitka Frantová Pelikánová, who was to receive a state honour from President Zeman, had, according to StB Archive documents, collaborated in the 1960s with the StB secret police, making use of her contacts on the theatre scene and trips abroad. Frantová subsequently provided a statement to Právo and Novinky.cz in which she declared that the reports were StB-men's fairytales and denied reporting on colleagues, because for instance she had never in her life seen Jan Werich. She did indeed receive the state honour at Prague Castle on 28 October. The study explores the history of her collaboration with the StB.

Markéta Doležalová
Borromeo nun Vojtěcha Antonie Hasmandová: Political prisoner

and fighter for religious rights and freedoms

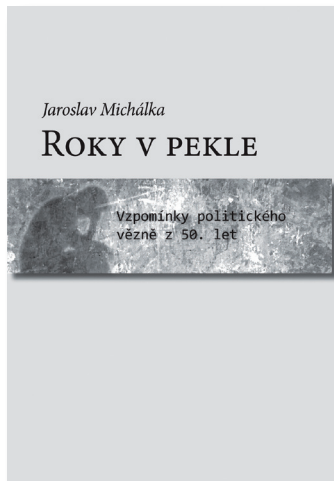
The life story of one of the most interesting figures among the ranks of female orders in post-war Czechoslovakia, Vojtěcha Antonie Hasmandová from the Congregation of the Sisters of Mercy of St. Borromeo, remains inspirational today, in a period when religious rights as an element of commonly recognised human and civil rights are again being trampled underfoot by the newly rampant totalitarianism threatening the democratic world.

Jan Dvořák
The story of a sluggish courier: Robert Sylten, an StB agent in Israel

Robert Sylten was never significant figure. Neither have his deeds entered the history books in any notable way. Nevertheless, his life story can by no means be regarded as run-of-the-mill. The troubled history of the 20th century left a dramatic mark on his life and in following the twists of fate in Sylten's life a number of the practices of totalitarian regimes become very clear to us. As this biographical study reveals, Robert Sylten was in fact a voluntary though not overly willing agent of the StB in Israel.

Jan Placák
Painter-collaborator The work of Přemysl Šmíd, painted and spoken

Přemysl Šmíd is a Czech painter and an illustrator who joined the cultural underground and an art scene during the normalisation era. Unfortunately not only as an artist, but also a secret StB collaborator. Šmíd (under his cover name Kovář) informed the State Security (StB) on the anti-regime activities, StB knew perfectly well what was going on in the underground and his collaboration also led to the cancellation of many illegal exhibitions. In a section “Galerie” we present you not only his work, but also his reports.

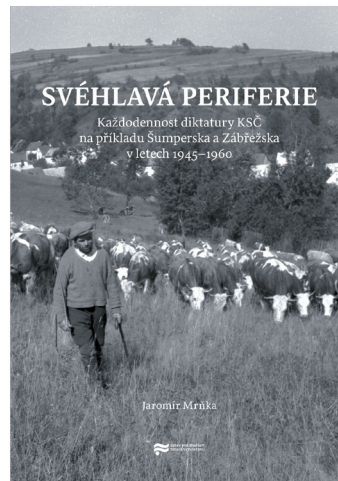

Volvox Globator, ÚSTR, Praha 2015
1. vydání, váz., 249 str.
ISBN 978-80-7511-131-9 (Volvox Globator)
ISBN 978-80-7511-132-6 (epub)
ISBN 978-80-7511-133-3 (pdf)
ISBN 978-80-87912-27-0 (ÚSTR)

Jaroslav Michálka ROKY V PEKLE

Vzpomínky politického vězně z 50. let

Vzpomínky politického vězně Jaroslava Michálky odkrývají neznámý příběh, připomínající tragické období našich poválečných dějin, s nímž jsme se zatím dostatečně nevyrovnali. Voják z východní fronty, poválečný pracovník kriminální služby a člen Československé sociální demokracie byl vtažen do severomoravského monstrprocesu s takzvanými nepřáteli socialismu. Ve vyšetřovací vazbě ho bili a vyrazili mu zuby. Vyhržovali mu šibenici. Nic mu neprokázali, přesto byl odsouzen na dvacet pět let. Propuštěn byl po necelých třinácti letech. Kniha vyšla i v elektronické verzi.

ÚSTR, Praha 2015
1. vydání, brož., 216 str.
ISBN 978-80-87912-34-8

Jaromír Mrňka SVĚHLAVÁ PERIFERIE

Každodennost diktatury KSČ na příkladu Šumperska a Zábřezska v letech 1945–1960

Kniha přispívá k hlubšímu poznání procesu utváření nové společnosti v pohraničí českých zemí na příkladu Zábřezska a Šumperska v letech 1945 až 1960. Zaměřuje se na strukturální aspekty demografického vývoje po druhé světové válce a proměny komunistické diktatury, včetně její hluboké krize v letech 1953 až 1956. Srovnáním dominantních diskursů a každodenního jazyka aktérů odhaluje základní hodnoty a obrazy, které vedly ke stabilizaci nebo naopak destabilizaci komunistického panství.

ÚSTR, Praha 2015
1. vydání, brož., 264 str.

SECURITAS IMPERII 27 (02/2015)

Dvacáté sedmé číslo Securitas Imperii je věnováno 70. výročí konce druhé světové války. David Svoboda se věnuje vzniku Ukrajinské povstalecké armády (UPA) a pozadí volynských masakrů v roce 1943. Pavla Plachá přibližuje válečné i poválečné osudy příslušnic české (československé) menšiny ve Vidni, které byly za svou odbojovou činnost deportovány do koncentračního tábora Ravensbrück. Petr Kaňák a Jan Vajskebr se zabývají nacistickými bezpečnostními složkami a podobně téma si vybral i Jan Zumr, který popisuje vznik, organizaci a činnost znojemského pluku Allgemeine-SS. Na Pražské povstání a účast vlasovců v něm se zaměřuje Pavel Žáček ve studii o tzv. sovětské misi v Praze a v dokumentech mapujících spolupráci Vojenského velitelství Velké Prahy s 1. pěší divizí Ozbrojených sil KONR. Téma pak symbolicky uzavírá studie Michala V. Šimůnka o reflexi, dokumentaci a (ne)vyšetřování nacistické „eutanazie“ v Československu v letech 1945–1990. I toto číslo obsahuje recenze, anotace a zprávy ze současného historického dění.

Sociologický ústav AV ČR, ÚSTR, Praha 2015
1. vydání, brož., 197 str.
ISBN 9788087912317 (ÚSTR)
ISBN 978-80-7330-282-5
(Sociologický ústav AV ČR)

Tereza Mašková, Vojtěch Ripka ŽELEZNÁ OPONA V ČESKOSLOVENSKU Usmrcení na československých státních hranicích 1948–1989

Kdo byli lidé usmrcení při pokusu o přechod hranice československé železné opony? Co je k přechodu hranice motivovalo? Měnila se podoba tohoto fenoménu v čase? Pokud ano, proč a jak? Kdo nese odpovědnost za usmrcení a co se s těmito viníky stalo? Jaké jsou rozdíly mezi zeměmi bývalého sovětského bloku v pokusech o přechod hranice, politice ochrany hranice či percepce po roce 1990? Co bylo o ostraze hranice obecně známo, respektive co věděli ti, kteří se pokusili o její přechod? Tyto otázky se snaží systematickým způsobem zodpovídat předkládaná studie. Spolu s knihou vznikla také elektronická aplikace: <http://www.zelezna-opona.cz/>.

Knihy si můžete koupit v knihovně Ústavu pro studium totalitních režimů a prostřednictvím internetu na stránkách knihkupectví Kosmas.cz